

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/5248-

5. desember 2022

Representantforslag 26 S (2022-2023) om å forby barnehijab i grunnskolen og barnehagen

Bakgrunn

Jeg viser til anmodningen om å kommentere representantforslag 26 S (2022-2023) fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Himanshu Gulati, Silje Hjemdal og Frank Edvard Sve. Forslagsstillerne ber regjeringen fremme forslag om å innføre et nasjonalt forbud mot bruk av barnehijab i barnehagen og grunnskolen.

Vurdering

Et forbud som utelukkende retter seg mot hijab er problematisk fra et menneskerettighets- og likestillings- og diskrimineringsperspektiv.

Kunnskapsdepartementet ba i 2010 Justisdepartementets lovavdeling om en vurdering av hvorvidt menneskerettighetene var til hinder for å innta et forbud i skolers ordensreglement mot bruk av hijab. Lovavdelingen ga sin tolkingsuttalelse 23. mars 2010.¹ Lovavdelingen vurderte spørsmålet opp mot Grunnloven, Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK), Barnekonvensjonen og Den internasjonale konvensjon om sivile og politiske rettigheter.

Jeg mener Lovavdelingens vurdering viser at et forbud som bare retter seg mot hijab i skolen vil være diskriminerende og bryte med menneskerettighetene. Lovavdelingen viser riktignok til at den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD) i enkelte tilfeller har akseptert et forbud mot hijab i andre land. Avgjørelsene knytter seg imidlertid til land med et grunnleggende prinsipielt skille mellom stat og religion. Det er derfor usikkert hvilken rekkevidde disse avgjørelsene har for Norge. Jeg er ikke kjent med praksis fra EMD av nyere dato som fører til en annen konklusjon.

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/-2-9-og-3-7---Forbud-mot-hijab-i-skolen/id598628/>

Lovavdelingen konkluderte også med at opplæringsloven neppe ga hjemmel for et generelt forbud mot hijab i skolen.

Hijab kan brukes som et verktøy for foreldres negative sosiale kontroll over sine barn. Noen vil mene at det å ikle barn tydelige religiøse symboler er uheldig. Uansett hvordan en begrunner formålet med et forbud mot hijab, bør en etter mitt syn velge virkemidler som er mindre inngripende enn forbud. Dersom noen føler seg presset til å bruke hijab, løser man ikke det med et forbud.

Jeg mener heller ikke at et generelt forbud mot hijab i barnehage og grunnskole er et egnet virkemiddel for å bekjempe negativ sosial kontroll eller diskriminering. Et slikt forbud vil tvert i mot kunne bidra til at skolen ikke oppleves som et trygt og inkluderende sted, med rom for alle elever.

Skolen og barnehagen skal være inkluderende for alle. Opplæringsloven sier at alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Et inkluderende miljø er viktig for å gi barn kunnskap som bidrar til selvstendighet, samt for å bekjempe holdninger og praksis som er ment å begrense barns frihet. Et forbud mot hijab kan lede til det motsatte.

Opplæringsloven inneholder i dag et forbud mot bruk av klesplagg som helt eller delvis dekker ansiktet, jf. opplæringsloven § 9-7. Forbudet retter seg blant annet mot elever, lærlinger, og de som underviser på skolen. Forbudet gjelder ikke dersom «bruken av slike plagg er grunnlagt i klimatiske, pedagogiske, helsemessige eller tryggleiksmessige forhold» (f. eks. munnbind e.l.). Et tilsvarende forbud gjelder for personer som er fast eller midlertidig ansatt i barnehagen eller utfører pedagogiske oppgaver etter loven, jf. barnehageloven § 29. Forbudet er begrunnet i at bruk av heldekkende ansiktsplagg som niqab og burka kan hindre undervisningen, fordi ansiktet blir dekket til. Bruk av hijab, eller andre religiøse hodeplagg som kipa eller patka (turban), hindrer imidlertid ikke undervisningen, og er derfor tillatt.

Jeg mener at dagens ordning, hvor det kun er forbud mot bruk av ansiktsdekkende plagg i skolen og barnehagen, men hvor andre hodeplagg som for eksempel hijab er tillatt, bør videreføres. Jeg mener at det ikke bør foreslås endringer i barnehageloven eller opplæringsloven som kan åpne for et forbud mot hijab.

Med hilsen

Tonje Brenna

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådets signatur